

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.250/2008/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Kárpáti Miklós Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Kárpáti Miklós ügyvéd, 1136 Budapest, Balzac u. 43. félemelet 1.) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a ... igazgató által képviselt I.rendű alperes neve, címe I. r. és a Dr. Halmi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Halmi Franciska ügyvéd, 5000 Szolnok, Magyar u. 9. fszt. 2.) által képviselt II.rendű alperes, címe II. r. alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt és kártérítés megfizetése iránt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 11.P.21.119/2006/30. sorszámú ítélete ellen a felperes részéről 33. sorszám alatt előterjesztett és 35. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az 1991-ben született felperes 3 éves korától óvodába járt. Az óvoda magatartási problémák miatt segítséget kért a nevelési tanácsadótól. A tanköteles korban elvégzett iskolaérettségi vizsgálat még egy évig óvodai nevelését javasolta, majd az 1998/1999. tanévtől az I. r. alperes normál általános iskolájában kezdte meg a tanulmányait. Az általános iskolában magatartási, beilleszkedési és tanulási problémái merültek fel, a II. r. alperes először 2000. április 13-án vizsgálta, amikor ép értelmet, diszlexiát és diszgráfiát állapított meg. 2000. december 12-én az I. r. alperes pedagógiai jellemzéssel egyidejűleg a felperes felülvizsgálatát kérte arra hivatkozással, hogy általános iskolai módszerekkel eredményesen nem oktatható, indokoltnak tartotta az eltérő tantervű tagozatra történő áthelyezését.

Az általános iskola 2. osztályában a felperes magyar nyelvből megbukott, 2000. május 9-én javasolták a helyesírás tantárgyrészből az osztályozással történő értékelés alóli mentesítését.

A II. r. alperes 2001. február 14-én vizsgálta ismételten a felperest, ekkor enyhe értelmi fogyatékossgot állapított meg és a felperes az oktatását és nevelését az általános iskola 3. osztályában javasolta folytatni az I. r. alperes eltérő tantervű tagozatában. A felperes törvényes képviselője a vizsgálati eredménnyel nem értett egyet, a fellebbezés lehetőségéről tájékoztatást kapott, fellebbezéssel nem élt.

A II. r. alperes 2003. június 27-én felülvizsgálati jegyzőkönyvében nem rögzített állapotváltozást, iskolai elhelyezését adekvátnak tartotta.

2005. augusztus 29-én ismételten felülvizsgálták, a felperest sajátos nevelési igényű gyermeknek minősítették, a javaslat szerint tanulmányait az akkori iskolájában folytassa és javasolták komplex gyógypedagógiai megsegítését és korrekciós nevelési javaslatokat tettek.

A felperes tanulmányi eredménye az eltérő tagozaton 4. osztálytól kezdve javulni kezdett. Csökkentett tananyag mellett, habilitációs óra keretében dislexia-redukciós terápiában is részesült.

Jelenleg ... **városban** kisegítő szakiskolában tanul.

A felperes módosított és pontosított kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy II. r. alperes a 14/1994. MKM rendelet megszegésével megalapozatlanul tett javaslatot az I. r. alpereshez történő áthelyezésére, elmulasztotta a rendes oktatásba történő visszahelyezési eljárás kezdeményezését, az I. és II. r. alperesek az I. r. alperesi iskolába történő áthelyezésével, majd visszahelyezés elmulasztásával megsértették az emberi méltóság védelméhez, valamint a hátrányos megkülönböztetést tilalmazó személyhez fűződő jogát, az I. és II. r. alperesek a közoktatási törvény és a Ptk. 76. §-ába ütközően nem biztosították számára, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, I., II. r. alperes arra történő kötelezését kérte, hogy a sérelmes helyzetet saját költségükön szüntessék meg és a jogsértést megelőző állapotot - felzárkóztatása útján - állítsák helyre, az alperesek egyetemlegesen arra történő kötelezését kérte, hogy nem vagyoni kártérítésként 1 000 000 forintot és annak kamatait, valamint az eljárással felmerült költségeket fizessék meg a részére. Keresete alátámasztásaként előadta, hogy 2005. szeptember 5-én **B.I.** klinikai szakpszichológus, közoktatási szakértő és **P.B.** gyógypedagógus megvizsgálták és szakvéleményükben kijelentették, hogy nem fogyatékos, normál iskolában oktatható, ép elméjű. Ebből egyértelműen az következik, hogy átlagos szintű értelmi képességei ellenére téves, nem kellő körültekintéssel elvégzett vizsgálatait a II. r. alperes megalapozatlan javaslataihoz vezettek, melynek eredményeképpen értelmi fogyatékosként áthelyezésre került az I. r. alperesnél működő eltérő tantervű tagozatra. Az eltérő tantervű tagozat csökkentett szintű elvárásai, az átadott ismeretanyag korlátozott mennyisége továbbtanulási lehetőségeit jelentősen korlátozta, csupán nem versenyképes szakmát oktató szakiskolában tud továbbtanulni. Személyiségfejlődését is hátráltatta az a tudat, hogy kortársaihoz képest gyengébb értelmi képességű, ez önértékelését hátrányosan befolyásolta, fejlődő személyisége, öntudata e megbélyegzettség tudatában alakult ki.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. r. alperes arra hivatkozott, hogy a rehabilitációs bizottság javaslata alapján járt el, a felperest életpályáján nem akadályozta, sőt a fejlesztő pedagógiai segítség hozzájárult a tanulási akadályai leküzdéséhez. A II. r. alperes arra hivatkozott, hogy a 2000 áprilisi vizsgálaton a felperesnél ép értelem, diszlexia és diszgráfia igazolódott, a 2001 évi februári vizsgálat azonban már enyhe értelmi fogyatékoságot tárt fel. Az alperes bizottsága államigazgatási eljárás keretében szakértőként járt el, véleménye nem minősül államigazgatási aktusnak. A felperes törvényes képviselője kioktatás ellenére sem élt jogorvoslati jogával.

Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárás lefolytatását követően ítéletével a felperes keresetét elutasította és arra kötelezte, hogy fizessen meg a II. r. alperesnek 15 nap alatt 50 000 forint + ÁFA perköltséget. Határozatának indoklásában rögzítette, hogy a felperest az eljárás során személyesen meghallgatta és meggyőződött arról, hogy a felperes sajátos nevelési igényű személy, aki az átlagos átfogó intellektuális képességszint mellett a megismerő funkciók tartós és súlyos rendellenességével küzd. Az ... Szakértői és Rehabilitációs Bizottságának véleményére alapítottnan megállapította, hogy a 2001 évi szakértői bizottsági vizsgálat eredményeképpen született eltérő tantervű iskolába való elhelyezési javaslat az akkori jogszabályoknak megfelelt. A felperes mutathatott aktuális állapotát tekintve értelmi fogyatékoságot ebben az időpontban, a kontrollvizsgálatok jegyzőkönyvei igazolják, hogy a bizottság nyomon követte a felperes fejlődését, valamint hogy az előírt követelményeket ugyan tudja teljesíteni, de nem jobb azoknál. Az eltérő tantervű tagozaton folytatott képzése adottságainak, képességeinek megfelelően személyiségét fejlesztő módon történt, eredményei alapján nem volt indokolt a rendes képzésbe történő visszahelyezése. Az áthelyezés a felperes érdekét szolgálta, nem járt hátrányos megkülönböztetéssel, mivel kellő alaposságú bizottsági véleményén alapult. Nem sértettek jogszabályt az alperesek azzal sem, hogy az eltérő tantervű tagozatról az ott elért eredmények alapján a felperest a rendes képzésbe nem helyezték vissza. Rögzítette, hogy a II. r. alperes tanulási képességet vizsgáló szakértője és rehabilitációs bizottságának szakértői véleménye nem minősül olyan államigazgatási aktusnak, mely a Ptk. 349. §-a alapján államigazgatási jogkörben okozott kártérítés alapjául szolgálhatna, ezért a felperes keresetének jogcíméül nem a Ptk. 349. §-át, hanem a 339. §-át vette alapul.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperesek kereseti kérelme szerinti marasztalását, javára első- és másodfokú perköltség megállapítását kérte. Fellebbezése indokaként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet megalapozatlan, mert a bíróság a tényállást hiányosan, tévesen és iratellenesen állapította meg. Egyes kereseti kérelmei elbírálatlanok maradtak. Kiemelte, hogy a pernek nem kizárólag oktatása volt a tárgya, hanem az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogséremlme is, mely azzal következett be, hogy alaptalanul minősítették értelmi fogyatékosnak. A szakértői vélemény megállapította, hogy sajátos nevelési igényű gyermeknek minősül, azonban a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény ezt a fogalmat 2003. szeptember 1. napjától hatályos szövegezésében tartalmazza, míg az ő áthelyezésére 2001. évben került sor, amikor a törvény csak a fogyatékosok kategóriáját ismerte, ezen belül pedig a testi, érzékszervi, beszéd és „más” fogyatékos kategóriát különböztette meg egymástól. Ebből az következik, hogy 2003. szeptember 1-jét megelőzően a sajátos nevelési igényű gyermek, mint jogi kategória nem létezett. Ez, mint

áthelyezési ok a 14/1994. (VI. 24.) MKM rendeletben csak 2004. június 29. napjától szerepel, ezért az áthelyezés jogellenessége már csak ezen okból is fennáll. Miután értelmi fogyatékosnak sem minősül, így 2001. évben jogszerűen áthelyezésére nem kerülhetett volna sor.

A sajátos nevelési igény eltérő kezelést, oktatást igényel. Mindezekért az elsőfokú bíróság alaptalanul és az egyértelműen fennálló jogszabálysértés ellenére állapította meg, hogy az eltérő tantervű tagozaton folytatott képzése, nevelése az adottságainak, képességeinek megfelelően, személyiségét fejlesztő módon történt volna, ugyanis sajátos nevelési igényű, nem pedig értelmi fogyatékos.

Mindezekből következően az I. r. alperesnél működő normál, többségi általános iskolai oktatásra lett volna szüksége, ám ezt az alperesek elmulasztották.

Hangsúlyozta, hogy áthelyezése elkerülhető lett volna, ha az I. r. alperesi iskola többségi oktatású osztályában még áthelyezését megelőzően dislexia prevencióban/redukációban részesült volna. Ez felelt volna meg képességeinek, érdeklődésének, adottságainak, nem pedig az alaptalan értelmi fogyatékosként minősítés és az értelmi fogyatékosok osztályába történő elhelyezés.

Nem értékelte az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény megállapításait, azaz az áthelyezés jogellenességének megállapítása mellett annak káros következményeit is rögzítette.

A korábbi jogsértést és alaptalan szakértői véleményt nem teszi jogszerűvé az a tény, hogy a későbbiekben - az eltérő tantervű osztályban - már részesült diszgráfia/diszlexia kezelésben. A szakértői vélemény azt is rögzíti, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek nemcsak az eltérő tantervű oktatásban oktatható.

A II. r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helyes indokai szerinti helybenhagyását, javára másodfokú perköltség megállapítását kérte. Bejelentette, hogy a felperes középiskolai megkezdett tanulmányait 2007. október 16-tól szülői döntés alapján a ... Megyei ... Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Diákotthon és Gyermekotthon Tagintézményében folytatja. E bejelentés alátámasztása érdekében bizonyítási indítványként az intézmény megkeresését kérte.

Az I. r. alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az ítélet a keresetet elutasító elsőfokú ítélet ellen előterjesztett felperesi fellebbezést nem találta alaposnak.

Tény, hogy az elsőfokú ítélet indokolása nem tartalmaz az emberi méltóság megsértése miatt érvényesített személyiségvédelmi igény elutasítása körében indokolást.

A kereset teljes egészében történő elutasítása azonban azt jelenti, hogy az ezzel kapcsolatos igényt is elbírált az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság kellően feltárt tényállás alapján bírálta el a többször módosított kereseti kérelmet.

Az ítéletábra azonban indokolását az alábbiak szerint kiegészíti.

Az elsőfokú eljárásban beszerzett, 11.P.21.119/2007/24. sorszám alatti - az ... Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól származó - szakértői vélemény azt tartalmazza, hogy a 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet a felperes áthelyezésére nem adott lehetőséget, mert aki az általános iskola 2. évfolyamát sikeresen befejezte, értelmi fogyatékoság miatt kijelölt iskolába csak akkor helyezhető át, ha az értelmi fogyatékoság tényét a megelőző vizsgálatok során addig az időpontig nem sikerült egyértelműen megállapítani, illetőleg az értelmi fogyatékoság ezt követően következett be.

A felperesre a 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet 17. § (2) bekezdésében megfogalmazott tilalom nem vonatkozott, mert az enyhe értelmi fogyatékoságot első ízben 2001. február 14-én állapították meg nála.

Ezzel szemben a 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet 2001. február 14-én hatályos szövege szerint a 15. § (1) bekezdése értelmében a szakértői véleményben foglaltakat a szülővel ismertetni kell és a szakértői vélemény egy példányát részére át kell adni, vagy meg kell küldeni. Az ismertetés során fel kell hívni a szülő figyelmét arra, hogy a szakértői véleményben foglaltak végrehajtására csak abban az esetben kerülhet sor, ha az abban foglaltakkal egyetért és egyetértését aláírásával igazolja. A törvényes képviselő a vizsgálat eredményét nem fogadta el, azonban a jogorvoslat lehetőségéről és módjáról történő tájékoztatást követően fellebbezést nem terjesztett elő.

A fentiekből következően egyetértés hiányában az áthelyezésre nem kerülhetett volna sor.

Az áthelyezéskor hatályos jogi szabályozás nem tartalmazott rendelkezést arra az esetre, ha a törvényes képviselő nem ért egyet a szakértői véleményben foglaltak végrehajtásával, azonban fellebbezést sem terjeszt elő. Ezt csak a 2004. június 29-től hatályos - a 19/2004. (VI. 14.) OM rendelet 11. §-ával módosított - 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet 15. § (1) bekezdése tartalmazza, nevezetesen ha a szakértői véleményben foglaltakkal a szülő nem ért egyet, a szakértői és rehabilitációs bizottság vezetője a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt köteles tájékoztatni, a jegyző államigazgatási eljárás keretében határoz a tankötelezettség teljesítése kérdésében.

A más tanintézménybe történő áthelyezés sajátos igazgatási jogviszony keretei között történhet, a személyiségi jogi per nem alkalmas arra, hogy abban más jogterületre tartozó jogvita elbírálásra kerüljön, ezért az áthelyezés körülményei jelen perben nem vizsgálhatók. Ezzel szemben, ha valakit enyhe értelmi fogyatékosnak nyilvánítanak, azzal társadalmi értékelése csökken, személyiségének a társadalomban való érvényesülése korlátozódik. Ha alaptalanul nyilvánították enyhe értelmi fogyatékosnak, személyiségvédelmi igényt érvényesíthet. A személyiségi sérelem orvoslására a polgári jogi személyiségvédelmi szabályok az irányadók. Ez esetben az vizsgálendő, hogy akit enyhe értelmi fogyatékosnak nyilvánítottak, valóban az volt-e.

Az elsőfokú eljárásban szerzett szakértői véleményből aggálytalanul megállapítható, hogy a 2001. évi vizsgálatkor a felperes mutathatott aktuális állapotát tekintve értelmi fogyatékossgot, ezt a későbbi kontrollvizsgálatok adatai sem cáfolták.

A fenti kiegészítésekkel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A jogi képviselővel eljáró II. r. alperes másodfokú perkoltséget nem érvényesített, így ebben a vonatkozásban határozni nem kellett.

A sikertelenül fellebbező felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a le nem rótt illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

D e b r e c e n, 2009. március 12. napján

Dr. Urhegyi Béla sk. a tanács elnöke, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -